

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre 3 " — "
 Negyedévre 1 " 50 "
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos petsor 5 kr.
 Nyiltérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hir-
 detésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:
 Főter 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:
 Szerdán és Szombaton.

Kéziratok:
 Vissza nem adnak.

Kiadóhivatal:
 VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű példák hirdetések és reclamatiók ide intézendők.

— **October 1-jével új évnegyedes előfizetést nyitunk lapunkra.** Tekintettel a meg szűnt „A.-Fehérmegyei közlöny“-nyel szemben fennállott kiadói kötelezettségre, lapunkat idő közben kellett megindítani, czélunk azonban az előfizetési időt az év szakival összhangzba hozni, úgy hogy a jövő évre való előfizetés január 1-jén veendi kezdetét.

Eddigi pályafutásából lapunknak mindenki meggyőződhetett, hogy komoly vállalatot indítottunk meg, mely a fővárosi sajtó elismerését már eddig is kivonta, s a tömeges pártoltság fennállásának jogosultságát igazolja.

Iparkodni fogunk e téren tovább mozogni olvasóink és a sajtó megtisztelt elismerését ezentul is kiérdemelni és azt megtartani.

Előfizetési ár az October — Decemberi évnegyedre . 1 frt. 50 kr.
A kiadó hivatal.

Visszapillantás.

Ha valamely művet az ember meg teremt, be következik arra a próba idő, a mely kimutatja ha valjon van-e létezésének czélja, élete nyújt e valamely hasznot, megszűnése érezhető hiányt támasztana-e?

E bírálgatást első helyen az ember csak magának teszi, de ha a bírálat tárgya a közönségé, nyilvánosságra is kell hozni, mi ugyan szerfelett kényes dolog, különösen, ha a feltett kérdésekre a felelet kedvező, — nehogy a szerénység tulleptnek látszassék és az önbírálat a dicsekvés színét hordja magán.

Lapunkról szólunk!

Vidéki lapot megindítani, mindig kockázattal való. Kockázattal valólatnak mondák a „Haladás“t is. De szerencsére, s vidéki közönségünk dicsőségére a kocka jó oldalra esett.

Mi hasznot mutat fel lapunk működése által?

Fejtegettetik benne sok közhasznu eszme és tárgy; köztudomásra hozatnak azon gyűlések tárgyalásai melyeken csak a választottak vannak jelen de melyek mindenkit érdekelnek; közöltetnek a nagy világ nagy eseményei, melyek most fő figyelmünket megragadják; a napi események híven sorolják abban elő, s ismeretterjesztő, valamint mullattató közleményeket szintén minden szám tartalmaz

Speciálitása lapunknak minden esetre az, a mi közvetlen meggyénkre, az abban fekvő városok és községek ügyeire vonatkozik; s e tekintetben a haszon kétségtelen, az által, hogy ez ügyeket lapunk közzé teszi. Ki a lapokat figyelemmel ol-

vassa, ez előtt sajnosan tapasztalhatta, hogy a budapesti lapok meggyénkről és Tordáról sokszor egész éven át egy árva szót nem említettek; miota lapunk fennáll, nincs egy hét melyben azok lapunk után valamit ne közölnének.

Ha ennél egyéb haszon nem volna lapunk után, ez is jogosulttá, szükségessé tenné fennállását, midőn az ország és világ figyelmét Tordára és a megyére fordítja, evidentiában tartja közéletünk folyamát. Vásáraink, piacunk a lapok kereskedelmi rovatában lapunk után állandó helyet foglalt el, mig ez előtt a kereskedő világ rólunk nem sokat tudott.

De nem lehet egyenként elősorolni mind ama hasznot melyet la-hajt, nem ama házagokat melyeket kipotol; átlátja ezt a közönség maga, mely pártolásban olyanban részesíti, milyennel vidéki lap nem igen dicsekedhetik, mi viszont a lap munkásságát serkenti, úgy szintén a zon összeköttetés is, melyre azt a nagy központi sajtó érdemesíti.

Ezt kötelességünknek tartottuk t. olvasóinknak elmondani, s biztosítani, hogy önbizalommal, s biztosan, teljesen leküzdve a kezdet nehézségeit fogja lapunk az eddigi irányt munkásságában követni.

— **Orosz soci.-listikus összeesküvés.** Egy okt. 9-én kelt szentpétervári sürgöny a „D. T.“ szerint azt jelenti, hogy nagy társadalmi összeesküvésnek jutottak a nyomába, mely megszekerterjed, egész Oroszországban és a társadalom minden rétegét áthatotta. Idáig már 600 embert fogtak el. Ugyane lap egyszersmind azt is tudatja hogy Németország kormánya bele egyezett abba, hogy kiadja mindazokat az orosz szökevényeket kik besoroztatás elől német területre menekültek.

— **A közmunka váltság tárgyában** a belügyminiszteriumban a mult héten tartott tanácskozások — mint értesülünk — azon eredményre vezettek, hogy sikerült egy általános kulcsra nézve megállapodást hozni létre, mely lehetővé teendi egyenlegességet hozni be a munkaváltság díjakra nézve, úgy hogy ezentul meg fog szünni azon visszátság, hogy egy megyében a kézi napszámok díja 20 kr. az igás napszám 60 kr, mig más megyében az első 1 frt. 40 kr-ra a második 4—5 frtra is rug.

— **A országutak jó karban tartása** iránt — mint halljuk — a belügyminiszter közelebb körrendeletet fog intézni a törvényhatóságokhoz, melyben elrendeli, hogy az utak hidak stb. kijavitásáról haladéktalanul gondoskodjanak hogy a kedvezőtlen időjárás beálltával a közlekedés, mely kivált az idej nagy-mérvű gabnaforgalom folytán nagy-nak igérkezik, sehol fennakadást ne szenvedjen.

— **A már két ízben előfordul tavaszi vízáradások** meggátlására a közmunka és közlekedésügyi miniszterium — mint értesülünk — körrendeletileg felhivta az illető törvényhatóságokat, hogy a mennyiben a védgátak és vedművek kijavitása a nyár folyamában nem történhetett, ez most, a mezei munka szünetelése alkalmával annál bizonyosabban megtörténjék mert a tél beállta előtt miniszteri biztos által fog meggyőződést szerzeni a miniszterium a rendelet pontos végrehajtásáról.

Választások előtt.

A megyei bizottsági tagok választása e hó 22-én lesz A megválasztandó bizottság fogja a tisztviselőket megválasztani.

A mozgalom? meglehetősen élénk s legyen minél élénkebb mert az érdeklődés nagy biztosítékot nyújt egy jó eredményre.

Kit válasszunk meg?

Válaszunk olyant, a ki értelmes ügybuzgó lelkiismeretes, feladatát és kötelességét teljesítő mert csak is ily férfiak képesek egy jó tisztviselői kart meg alkotni, egy jó tisztviselői kart ellenőrizni és támogatni.

Vannak többen kiket a privát szentes ügy vezetne a bizottsági tagság elfogadására — ezektől ovakodni kell mert megbénítják az ügyek folyását a közj. kerekeinek mozgását, Megyénk jövője attól függ, hogy milyen képviselők lesz. Értelmesnek okosnak és lelkiismeretesnek kell lennie. Egy ilyenben biztosítékot nyerünk egy jó tisztviselői kar iránt.

De ha privát érdekeket hajhászó értelmetlen és a közügyek és érdekek iránt buta fejeket visszünk be — megbukik ezekkel szemben a közérdek a közjó a tisztviselői had, ha jó is ha egy buta tömeggel fog küzdeni, lépten-nyomon privát érdeket hajhászó sereggel fog viaskodni.

Azért független, ügybuzgó értelmes tagokat kell adni a képviselőknek! Most ettől függ megyénk jövője.
 (—)

— A török sebesültek javára

lapunk szerkesztőségéhez bejött
 1) mult számaink szerint 814 f. 14 kr.
 2) e szám , 62 f. 87 kr.

összesen: 877 f. 01 kr.

Az ezentul bejövő nagylelkű adományokról e rovat alatt rendszer kimutatást fogunk vezetni.

A csatatérről.

Szulejman pasa minden tehetetlentől megtisztítja a táborokat, s most Rasid pasa tüzérségi parancsnokot mentette föl. —

A „Memorial Diplomatique“ szerint

Layard a nagyvezirt megkérte volna hogy ne intézné még Szerbiához a fenyegető jegyzéket, mi meg is ígértetett, mindazonáltal a porta az ügyet csak elnapoltnak tekintti. — Mehmed Ali fontos küldetésben Bécsbe utaznék.

A „D. N.“-nak távirják Dolny-Monastirból, hogy a folytonos esőzések akadályozák a hadimoveleteket. A katonák roppant sokat szenvednek a hideg téli időjárásban, Bukarestből jelentik, hogy Tottleben elhatározta Plevnát kiéheztetni.

A török kormánynak sikerült a boszniai beyket rábírnai, hogy tűzhelyeket elhagyva, Montenegro ellen fegyvert ragadjanak. Mult hó 23-ka óta egyenkint vagy tömegesen vonulnak Herzegovinába. Eddigél Montenegro ellen 3400 gyalogsági katonát és 600 lovasat ajánlottak fel. A lovasság Fazli pasa 80 éves gazdag serajevoji földbirtokos vezénylete alatt áll.

A herzegovinai katonai parancsnok, Salih Zebi pasa hivatalától fölmentetett s helyébe Ali pasa banyalyukai katonai parancsnok neveztetett ki.

A vihar a nikápolyi hidat elszakította; az átkelés tutajokon történik. Az összeköttetés helyreállításán szorgalmasan dolgoznak. A czarevics hadserege erősítettik; Zimmermann tábornok hadtestének egy hadmozdulatára Szulejman pasa 30,000 embert elválasztott. —

A „Regierungsbote“ egy ezári rendeletet közöl, mely szerint a harcztéren levő katona, katonai érdemeiért tiszté kinevezetik.

Hivatalosan jelentik 12-ről Gornj-Studentből: Hideg és rosz időjárás; mindenütt nyugalom honol, csak Rus-esuknál szállták meg a kozákok 11-én Opaka falut és az ellenséget elkergették.

A „P. Corr.“nak távirják 11-ről Bukarestből: Azon hirre, hogy önkéntes magyarok törtek Romániába, egy hadcsetály indult ellenük anélkül, hogy eddig a betörőkkel találkozott volna Nagyva valószínű, hogy az egész ügy mistifikáció. — A plewnai román hadsereg téli ruhát kap.

Az „Agence Russe“ a magyarok állítólagos betörését Romániába valótlannak mondja. A hirt a turnuszeverini prefekt költötte, mely hirt az a prefekt jelentéséből vette, ki ismét híret a bazarai előljárásság jelentéséből merítette, mely a megerősített határőröket felkelő csapatoknak tekintő. A prefekt hivatalától megfosztatik.

A városi kórházakban f. hó 10-én körülbelül 10,000, a lubiniakban 3000, a ezonstehiokban 2500, a piotrkoviakban szintén 2500 sebesült feküdt A könnyű sebesültek Orosz Lengyelország kisebb helysegeiben vannak szétosztva. A sebesülteknek meg van tiltva, hogy harcztéren levő orosz hadsereg állapotáról semmifele hirt ne merjenek közölni.

Sefket pasa ismét tetemes mennyiségű élelmet és hadiszert vitt Plevnába. — Szulejman pasa hadseregének felvonulása minden háborítás nélkül történik.

A bulgürisi muszka hadsereg állapotáról el lehet mondani, hogy az — nyomoruságos. A csapatok éheznek és fáznak, mert ugy az élelmiszerekben,

mint téli ruházatban nagy a hiány. Ennek következtében a esőgyöngyök már a tisztakat és a tábornokokat is elfogta. A muszka katonák földputrikban fagyoskodnak, a tiszték pedig a putrikban éjjel nappal kártyáznak és isznak a vutkit. Az sem titok, hogy a 9-ik hadtest 31-ik hadosztálya, midőn a plewnai utolsó roham alkalmával szuronynyal kellett volna támadnia, egyszerre mintegy vezényszóra megállt és megtagadta az engedelmességet. A tiszték katonáikat, a katonák pedig tisztjeiket nevezik gyávának s megvető és gyűlöletteljes tekintettel mérik egymást.

A „Standard“ jelentése szerint Chefket és Ozman pasa majdnem minden harez nélkül egyesültek; a muszkák az egyesülést nem bírták megakadályozni. E lap szerint a muszka hadsereg sorsa valóban szánalomra méltó. Maga a gárda és az új gyalogsági csapatok képtelenek a harcra. — „Daily News“ jelenti, hogy Miklós nagyherceg Szisztovában, a cázár pedig Bukarestben fog telelni; ez utóbbi helyre a cázár is megérkezik. Ázsiából jelenti ugyan e lap, hogy a muszkák Kars előtt az utóbbi csatákban teljesen leverettek és régi álláspontra menekültek. Veszteségek az utolsó csatákban 3500 ember. — A „Times“ egy távirata szerint Reuf pasa azt jelenti, hogy a czudar idő miatt a Sípikában minden hadművelet lehetetlen.

Németország és a porta között egyre feszültebb lesz a viszony; legközelebb fog megjelenni Németország tiltakozása a török kegyetlenségek ellen.

A porta Nándorfehérvárra egy biztost küld, hogy Szerbiától felvilágosítást kérjen hadikészületei oka felől.

Nándorfehérvári megbízható körökből értesülünk, hogy a szerb kormány elhatározta, hogy a török biztost nem fogadja el.

A török sebesültek számára

Kovács Albert szolgabíró ur Ar-Polyánról 21 frt 50 kr, Székely-Kocsárdról 16 frt. 7 kr. Harasztos községből 23 frt 30 kr. összesen 60 frt 87 kr. küldött be, mely összeget eddig begyűlt két gyűjtéssel már october 13-án a Török konszultáshoz czimezve Budapestre postára tettük.

Ezen összeg a következő adakozóktól gyűlt:

Olesvári József 1 frt Bartha Dénes 50 kr. Olesvári András 1 frt Harasztasi szegényalap 1 frt. Harasztos község pénztára 2 frt Horváth György 1 frt Rösler Károly 1 frt. Sebestyén József 1 frt Krausz Dávid 50 kr. Czukermandel Fáni 20 kr. Basa Mihály esperes 1 frt 10 kr. Boér János 50 kr. Tatár Sámuel idős 50 kr. Bartha Béni ifj. 20 kr. Bartha Gergely 20 kr. Török János 20 kr. Szilágyi Pál 20 kr. Tatár Zsigmond F. 20 kr. Bartha Sándor ifj. 50 kr. Szilágyi József 20 kr. Horváth József ifj. 20 kr. Nagy János idős 20 kr. Olesvár Gábor 50 kr. Bartha Zsigmond Dénesé 50 kr. Bartha Sámuel Dénesé 20 kr. Király János K. 10 kr. Horváth Sándor M. 15 kr. Komáromi János 30 kr. Tatár Sándor 10 kr. Klein Mór 1 frt Kis Ferencz 10 kr. Lukács József 10 kr. Gáspár Sklár 1 frt Bartha Sámuel idős. 50 kr. Király György 10 kr. Bartha Sándor idős 10 kr. Demeter József 50 kr. Tatár Zsigmond 1 frt Szél József idős 20 kr. Szél István F. 45 kr. Bartha Bóniam idős 50 kr. Tatár Ferencz ifj. 50 kr. Tatár Sámuel ifj. 20 kr. Kovács János idős 10 kr. Olesvári György 40 kr. Olesvári István 40 kr. Török Ferencz 10 kr. Bartha Zsigmondné 10 kr. újabb adakoztak: Tatár Ferencz idős 50 kr. Király Béni ifj. 20 kr. összesen 23 frt 30 kr.

Sz.-kocsárdi Kónya Zsigmond 1 frt. Miske Lőrincz 1 frt. Dósa István 40 kr. Baka Zsigmond 10 kr. Olasz István 20 kr. Miske Sámuel 20 kr. Baka Elek 20

kr. Kónya Lőrincz 1 frt. Borbély Sándor 20 kr. ifj. Nagy Márton 20 kr. Sükösd Ferencz 1 frt, Benkő Pál 20 Kónya Mihály 20 kr. Basa Gergely 20 kr. Benkő György 20 kr. Erzmán Ignác 20 kr. Borbély Ferencz vasuti ör 50 kr. Demeter István 20 kr. ifj. Nagy Sándor 20 kr. Kónya György 20 kr. ifj. Kónya Sándor 10 kr. ifj. Kónya István 50 kr. a Sz.-kocsárdi ref. Egyház részéről 1 f. Kónya Dénes 10 kr. Demeter Pál 20 kr. Kocsárdi községe részéről 2 frt. Heves Györgyné adott 20 Felszegi Samuné 2 frt. Fosztó Károly 1 fr. Huga József 5 kr. Nagy János 6 kr. Nagy Samuelné 10 kr. Kovács József 10 kr. Dozsa György 5 kr. Kónya Sándorné 15 kr. Kinyu Beni 10 kr. Ilyés István 10 kr. Meleg Mózes 10 kr. Csegezi János 10 kr. Benkő László 6 kr. Nagy József 10 kr. Kónya Sándor id. 10 Kovács Márton 10 kr. Domokos Sándor 10 kr. Összesen begyűlt 16 frt. 7 kr. vett.

(Folyt. köv.)

Sz.-Kocsárd 1877, sept. 30-án

Debreceni Károly ur Jordáról 1 frtot; Parel István Veresmartról 1 osomag rongyot Palkó Mária urasszony 1 frtot és 200 gr. tépést ajándékozott.

A Coloradó bogár.

(Folytatás)

A colorádó tojásainak alakja hosszudad, színük tojássárga.

Azt mondják, a kik észlelték, hogy 5 héten át minden nap tojik s tojásainak összes száma 1200-ra megy. Mások megint azt mondják, hogy csak 700 at tojik, de ez is elég egy bogártól, kivált ha el gondolja az ember, hogy mindpusztításra lesznek teremve

Ha az ember felteszi, hogy a tojás közül el is pusztul, mintegy 40 %, de el gondolva azt, a megmaradt 400 bogár ugyanabban az évben még egyszer tojik, rá jövünk hogy egy ilyen pusztító insecta egy évben 160000 utódot hagy maga után, s így fogalmunk lehet azon csapásról is, melyet azon vidéknek, melyet meglátogat — meg kell küzdeni.

A tojásból a lárvák 5—8 nap mulva buvnak ki, s azonnal roppant étvágyal neki esnek a burgonya leveleinek, mely telhetetlenség folytán aztán hamar is nőnek, 17—20 nap alatt teljes nagyságukra ki nőnek, a mi mintegy 12 milliméter tesz. A lárvá fényes sárga szimű. feje. első testgyűrűjének hátsó része és lábai szurok feketék, s a testnek mindkét oldalán két sőr fekete pont húzódik végig. Csápai na von silányúl vannak kifejlődve, s három tagból állanak.

Ha a lárvá kinőtt, étvágyát mindinkább veszi, mignem a föld alá buvik s itt keresztül megy az átalakuláson.

Nem telik bele két hét, s a teljesen ki fejlett bogár előbuvik s megint roppant nagy étvágyat tanusít, ugyannyira hogy a mi csak zöld minden válogatás nélkül lepusztítja.

Ha az ember ugy veszi fel, hogy a bogár tojás állapotban nyolez napig van, mint lárvá husz napig és mint báb tizenkét napig, e szerint teljes átalakulása 40 napot vesz igénybe. Az első generatio tehát kinöhet július elejéig, a másod kibúhat augusztus második felében; e szerint nem valószínű, hogy kedvező időjárás mellett, még a harmadik nemzedék is elő áll. Egyébiránt a bogarat az ember, nyáron át minden időben, s egy és ugyan azon időben minden alakban megléli.

Tojás után rövid ideig még él e bogár; s aztán mind a him mind a nőstény elpusztul.

A mint az előbb elmondottakból, meggyőződünk a coloradó magát a pityókát nem pusztítja, de le pusztítja annak leveleit mi által nagyon termé-

zetesen a pityókának fejlődése is akadályozva van.

Mivel pusztítsuk már most e bogarat?

Vannak neki egyébiránt már a természetben is ellenségei. Ilyen a Tachina (egy légy) a szentjánosbogár, mezel poszka, béka stb. A tyukak pulykák, ha a pityoka földre lehet ereszteni szintén hatalmas pusztítói. Leszedni, különösen nagy földeken, lehetetlen, e mellett, ha az ember kézzel szedi valami ragadós nedvet érez ujjain s azok megdagadnak, mi azt mutatja, hogy a bogár mérges.

Nagyon hathatós irtószerek mondják a „schweinfurter zöld“-et, melyet pór alakban a burgonya földre kell hinteni. Ettől sokan azért félnek, hogy talán a talajt megmérgezi, de ez tudományos észlelet szerint téves feltevés.

Mühlheim határán a folyó évben a Colorádótól allepett földlen a burgonya szárát lekaszálták, be hintették fűrészporról, vastagon leöntötték petrolummal s meggyújtották. De természetesen ezt is nagy helyen tenni álig lehetséges, mindazon által, hogy az ember egy pusztító rovarról örökre megmenekedjék, ily áldozat sem igen nagy.

Törvényszéki Csarnok.

October 12-én megtartott végtárgyalások.

Elnök: Dr. Domokos Antal, Bírák: Barabás József, Abt Ernő, tollvivő Petrikás János, kir. ügyész Csekme Béla, vádlottak: Pásztori Mihály és Botos József.

Vádlottak beösmerek hogy nyomasztó szegénységből indítva folyó év augusztus 7-én késő este a ludasi határon Keresdi Juon szántóföldjén 5 frt. 60 kr. értékű gabonát csempelni kezdtek és ezen munkálatok közben a határ pásztorok által rajta kaptak.

A kir. törvényszék a nyomasztó szegénység, augusztus óta tartó vizsgálati fogságnak, büntelen előéletük a tett beösmérése és a kár jóvá tételét mint enyhíté i körülményeket tekintetbe, vévén a btk. 171 § fogalma, 174 II szakasz b. pont minősítése alá eső tolvaj-ságban bűnösöknek mondta ki s a .btk 55 §-ja alkalmazásával 14—14 napi börtön büntetéssel büntette.

Kir: ügyész és vádlottak az ítéleten megnyugodtak.

II. Egei Zsuzsánna 1876 év folyamában Veszprémi Ferencznel szolgálván, szolgálati ideje alatt gazdájától több apró házi portékákat idegenített el, s mint vádlott beösmerte az eltolvált hurkolt réklit, inget, női harisnyákat a vizsgálat megindítása után gazdájának vissza is adta. —

Vádlottó a btk. 171. 176 II b. bűnösnek mondatván ki a számos enyhítési körülmények tekintetbe vételével a btk. 54-ik § alkalmazása mellett 2 havi s hetenként egynapi börtönnel szigorított súlyos börtönrre ítéltetett.

Felhívás egyik fél részéről sem jelentetett.

III. Simon Pál Létai Farkas társaságában idei aprilis 3-án estve, husvét harmad napján estve Csekme Tamást Kövend községében meglesték, roá támadtak és vasvillákkal ütlegelvén testben súlyosan megsértették.

A tett elkövetése beösmérésen alapulván Simon Pál a btk. 262. 263 és 2 4-ik §-oknál fogva a btk. 152-ik § fogalma 157-ik § utótelele minősítése alá tartozó súlyos testi sértésben bűnösnek mondatott ki, mely bűnös eszelekményért tekintettel a sérelem veszélyes voltára 6 honapi hetenkénti 1 napi súlyos börtönnel lett büntetve.

Létai Farkas időközben elhalálozván, ellene a vád btk. 224-ik § járai tekintetből lett felhagyva.

Vádlott felhívást jelentett, kir. ügyész az ítéleten megnyugodt.

Levelezés.

N.-Euyeden, 1877 october 13-án.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Nem mulaszthatom el bár röviden meg nem emlékezni becses lapjában a városunkban mutatkozó egyes hiányokról. — Különösen négy pontban foglalni össze jogos felszólalásomat. —

Először: Felhívom figyelmét a t. tanácsnak arra, miként ne terheltessek hatalmával élni. Ennélfogva sziveskedjék magát érintkezésbe tenni a lámpa gyújtógatókkal, s nékiek megrendelni miszerént a mostani borus őszi és bekövetkező téli estéken az utcai lámpákat ne oltás el már tíz órakor. — Mert oly setétben kénytelen az ember már tíz órakor haza menni, hogy ehez képest a pokol mélységes mély fenéke csak bliktriség. — Tudtommal a város által a világitásra adott öszveg oly nagy hogy abból becsületesebben lehetne világitatni. — Ide érte, hogy a vilalkozó ur jobban controliroztassók. —

Másodszor: Soha egy városban annyi csirke tolvajt és kereset nélküli naplopót, nem lehet találni mint itt. — Egész büszkén, délezegen járnak fel és alá az utcákon. — Nem vonja senki kérdőre, hogy mit keres? honnét? és hová megy?

Avagy nem tanult semmit a rendőrség a mult évben t. Hegedüs János tanár és Bartha János urnál elkövetett tolvajságokból? — Nem az ez évi két bolt és egy mézszárszék feltöréséből? Vajjon mi féle jognál fogva enged meg, hogy ide való számos csavargó minden kereset és foglalkozás nélkül éveken át a piacon korbórol? Nem lehetne-e azokat munkára szorítani, vagy szolgálatra kényszeríteni?

Harmadszor. Még hírből sem hallottam, — hogy az utcákat egy városban ne seperjék. — A gyalázatos és undorító piszkok és mocsárok a mik feltalálhatók egyes utcákban (a nagy dohány tőzsdé mellett szeglet, a kir. közjegyző előtti domb, a tót utcai hid mellett tér, stb.) felháborítják az ember neme-sebb érzetét. — Nincs uteza, mely undorító, dögleletes állati és emberi ürülékektől ne gőzölgött volna egész nyáron át. — Csak a beállott őszi esőzések takaríták ki némileg az utcákat, s így a természet volt kénytelen helyre hozni azt, mit az emberek hanyagsága okozott. —

Negyedszer. A nyári és tavaszi árvizek alkalmával az egyes utcákban lerakodott iszapot még máig sem takarították el kellőleg. — A beállott esőzések pedig azt eredményezik, hogy nyakig uszunk sárban. — Uszunk mert így akarja a magas tanács bölcsesége. —

Vajjon meddig tart e patriarchalis állapot? mikor érünk egy szebb és virágzóbb jövőbe? az megfoghatatlan. — De hogy minden nap imádkozunk a jobb jövő után az bizonyos, mint a mily bizonyos, hogy nap van az égen. — Véleményem szerént nemcsak szőlő és kukoricza szedésből áll a városi t. előljárás kötelessége. — Ez csak mellékesi a valódi ezél és hivatás a város érdekeinek előmozdítása. Ha ez utóbbit tartják szemelőtt akkor eljön ama jobbkor, míg ellenkező esetben szomorú napok felviradására még sokáig lesz alkalomunk.

Reméllem és erősen hiszem, hogy szavaim nem lesznek a pusztában kiáltónak szavai. —

Találkozni fognak olyanok, kik helyeselni fogják soraimat és jogosnak felszólalásomat. — De ha nem lennének, vigasztal az, hogy teljes igazságot írtam, az igazság érdekében tett, minden szavamot biztosítva érzem, a személyes gyűlölet és hasztalan allogatiokkal szemben.

Justus.

— Torda város képviselő testülete ma délután 2 órakor közgyűlést tart, melynek tárgyai lesznek: 1. Az 1875-ik évi házi pénztári számadás vég-elintézés. 2. Bizottsági jelentés a Lutsch Sámuel esorépesére megvásárlása tárgyában. 3. A közigazgatási bizottság határozata Dulló János piaci pálinka-áruló fabodója helytárgyása tárgyában. 4. A kinstár által a helyi tanintézetek részére adni kötelezett tűzifa felosztása. 5. A magva m. k. honvédelemügyi miniszter ir leirata aziránt, hogy most Tordára katonaságot helyezni nem lehet. 6. Közgazdasági ügyek, u. m.: a török-buzaszodás tovább folytatására határnapok kitűzése. 7. Viski Györgyné kérése férje szolgabírói fizetésének be nem szüntetéseért.

— Tanítói választások. A bágyoni községi iskolához tanítónak Balogh Sándor, tanítónőnek pedig Pásztohy Julia választottak meg. Az iskola-megnyitás november 1-én lesz.

— Pályázat van kihirdetve az alsó- és felső-szentmihályfalvi községi iskolához rendszeresített tanítói és tanítónői állomásokra. Fizetés 300 ft és 60 ft lakbér. Határidő e hó 26-ik napja.

— Vasúti baleset történt mult szombaton este a kolozsvár-gyéresi vonalon. Egy kocsi kizökkent, azonban szerencsétlenség nem történt; a vonat mintegy 8 órával későbbre érkezett Gyéresre. E vonalon az ily kizökkenés csoda, mivel ugyszólvá ökörlépsébe megy a vonat a talaj bizonytalan jelleme következtében.

— A gyéresi postahivatal kárára elkövetett tolvajság ügyében a tettes még ismeretlen. A kár, mint érintve van, nem nagy; szerencse, hogy egy ezer forintos küldemény nem volt pénzcsakóban ez szintén megkerült. Még egyszer épen így lopták el a postászakot, akkor a kár több volt. És így fogják ellopni még ezután is ily körülmények között Gyéresi postakezelő ellen felmerült panaszok következtében a postaigazgatóság legutoljára megdorgálta kezelőt és kilátásba tette, hogy még egy eset előfordulásával elmozdítja állomásától. Az eset itt van, az átirat szintén megyei levéltárunkban, elvárjuk az igazgatóságtól, hogy ez ügyben véglegesen intézkedjék. Most, bármennyire tiszteljük a kis és nagy y-nokat, ebbeli tiszteletünk a közügy megkározásáig nem mehet.

— A gyéresi postáról october 11. 12. közötti éjjelen a következő küldemények idegenítettek el: Kolozsvárról Tordára Tavasz Miklós névre címzett 50 ft.; Kolozsvárról Tordára Amirás névre címzett 100 ft., Kolozsvárról Tordára sóbánya hivatal névre címzett 50 ft., Pánczél-Cséhről Tordára Réner névre címzett 13 ft. Bécsből Tordára Gerichthoff névre címzett 8 ft. 7 kr.; Kolozsvárról Sintalvára Szőrcsei névre címzett 5 ft. pénzes levelek. A kolozsvári pénzes zacskó száma 40. — Minden más küldemény megkerült. Az investigatio még semmit sem derített ki.

— A gyula-fehérvári zárda főnök meggyilkolására vonatkozólag azon részletekről értesültünk, hogy egy egyén megismerkedvén a zárda főnökkel azt mondta neki, hogy barátta akar lenni. Valószínűleg együtt is vacsoráltak, s az degen éjeli szállásra bekéredzet a zárda főnökhöz. kit aztán éjjel, kövel főbe ütött. A tettest erőlyesen nyomozzák, de eddig még nem sikerült elfogni.

— A megyei bizottsági tagok választása e hó 22-én történt egész megyénkben. A mint észrevesszük az érdekelttség nem olyan mértékű, a milyennek lenni kellene; a névsor itt ott meg van állapítva s a választás meg történik a szerint. Ez sem volna nagy baj, legyen a névsor olyan mely a megyei igénynek megfeleljen. Nincs két-ségünk, hogy a névsorok megállapításánál a közjót tűzik ki czélul az illetők.

— Azokról a józsu fillér estélyekről bizony már még most kellene gondoskodunk. Minő jó társadalmi mozgalom ez. Mula is az ember, meg kevés fillérrel sok jót tesz, nemes czélokot segít elő. Ugy sinez semmi társadalmi összejövetelünk, egy bál pár tova télen nem elégséges kielégíteni az ez irányu igényeket. Derék elnöke ama bizottságnak vegye még egyszer kezébe a dolgot s csináljuk meg a dolgot oly ügyesen, mint a mult télen.

— Olyan keserű vizünk van, mint Budának, a budai vizet nélkülözhetővé tehetjük és felette csodálkozunk azon, hogy e forrás e kut oly elhagyott, illetőleg gondozásba nem részesül, pedig megérdemelné. A közönségünk eléggé veszi igénybe e víz áldásait, de nem akad olyan, pedig vállalkozóink csak vannak a ki egy kis piacot teremtsen e viznek és szélesebb körben ismertesse azt — Nem volna kár e vizet analizáltatni. Bezzeg a német fel tudná használni e forrást. Egy öreg ember tulajdonához tartozott a kut, a ki életében üvegenként 5 krjával árulta; most meg ingyen használhatják vizét.

— Csakhogy a bujtogatások itt megyénkben valótalanoknak mondattak ki s az egész dolog a déesiek industriájul lett beismerve. A „M. Polgár“-ban valaki lehazudtolja Szabados uramnak az „Ellenőr“-ben kiadott közleményét, az egész szemtelen rágalomnak tűnik fel, mely megérdemelné, hogy a büntető hatalom kezeinek súlyát megerezze, most szerintünk nem kis dolog egy-megyének holt híret terjeszteni, midőn az a megye az alkotmány keretén belül mozog és még nem eszelekedett olyant, melyet őt súlyos hazafiatlansági vád terhelhetné. — Egyébiránt ismerjük mi a forrásokat, honnan e hírek származnak; így akarják megyénket compromittálni. hogy telosztatandó lázangó bün főszeknek tüntessék fel. Nyomorult piszkos dolog, eléggé caracterizálni ezen eljárást nem lehet.

— Kováts Péter helybeli postahivatalnok e hó 22-én tartja meg esküvőjét Szabó Luiza kisasszonnyal, a helybeli ev. ref. leányiskola okleveles tanítónőjével. Aldást kívánunk a czébbavett frigyhoz.

— Kövend mint halljuk, községi iskolát állít fel. Belájuk már, hogy csak is ily uton lehet előmenetel. Vajha minden község felfogná e ternek köteleességét s csinálna a szerint.

KÖZGAZDASÁG.

A gyümölcs tenyésztés és a gazdák teli szorakozása.

Városunkban a legujabb időben a szőlőszet dícséretre méltó lendületet nyert, a szőlő birtokosság végre belátta hogy azon borokkal, melyet ez előtt termelt a versenyt a borpiaczon ma már meg nem állhatják; mert onnan a fajborokkal egészen leszorítottak. — Egy néhány ügyesebb gazda által elért eredmény élénk buzulításul szolgál sokaknak s ma már a polgárság nagyobb része is új telepítvényesek beállításán fáradozik. Torda bizonyára igen szép területet bír felmutatni, a mely a szőlőszet mai igényeinek képes is megfelelni.

De míg a szőlőszet ügye ennyire fel lett karolva; addig a vele együtt-járó s szintén nagy fontosságú gyümölcs tenyésztés igen hátramaradt. — Ennek szomorú okául tekintendő, hogy e téren — nem mondd nagyot, — telességgel nincs sem értelmi, sem gyakorlati képesség, annyira, hogy gazdáink a fa nevelés, nemesítés, ültetés, metszés, szomszolás, oltás s egyéb ápolási teendők legközönségesebb módjaival is merőben esmeretlenek. — Elég gazdát tudok, a ki az oltás legközönségesebb nemét sem érti. — Határozottan elismert gyümölcs faj pedig vaj mily kevés van hegyeinkben! — A szükséges elméleti és gyakorlati eljárások megszerzésére épen senkisésem fordítja idejét, sőt inkább haszontalan hivalkodásokra fordítja, mintsem vagy egy szakbavágó munkában

tapogaztatna s az abból nyert elméleti tapasztalatokat megkísérené gyakorlattal is érvényesíteni. A szép emlékü Nagy Ferencz tanár elhunytával alig maradt egy pár ember, a ki gyümölcstenyésztéssel némileg foglalkozik. —

Ne gondoljuk korántsem, hogy hátlan e foglalkozás; mert ha utánna adjuk magunkat igen szép bevételt mutathatunk fel akár a esemeték eladása, akár a nyers termény értékesítése által. — Hát még az ezzel járó öröm s azon kellemes szorakozás, melyet ápolása nyújt nem értékesek-e minden ember előtt. —

Többen értesültök — ugy hiszem — hogy honunkból a szőlő kivitel ma már évenként egy pár millió forint értéket képvisel s ennek minden ember örvendett is, de meggyőződhetnek olvasóim hogy szintén gyümölcsünk is épen ily jól lenne értékesíthető, . . . csak az a baj, hogy nekünk nincs mit eladjunk s valjon 2 millió forint felesleges lenne-e a magyar gazdák zsebébe. —

E soroknak czélja határozattan az — eltekintve minden egyébtől —, hogy a gyümölcs tenyésztés érdekében a figyelmet egy kitünő szakmunkára hívja fel mely mig egyfelől számos és érdekes tapasztalatot nyújt a könnyen megérthető utmutatást a tenyésztésre; addig a nem tenyésztők előtt is egyikét képezi a legkellemesebb szorakozást nyújtó olvasmány. — E művet a híres pomologus Bereczki Máté írta és adta ki „Gyümölcsészeti vázlatok“ ezimen. — E mű a legkitünőbbike az eddig e téren megjelent eredeti munkáknak s pusztán már az író elismert tekintélye és neve erős biztosítékot nyujtanak jósaaga felől. — A mű ára 3 forint s a szerzőnél Mező-Kovácz házában — Csanádmegyében — folyton kapható. — E terjedelmes munkát akár egyesek, akár többben összeállva megszerezhetik s az unalmas teli estvéken érdekes tapasztalatokat gyűjthetnek, melyet kitaraszodva mindjárt gyakorlatilag is érvényesíthetnek; — mert e munka minden teendőre alapos utmutatást nyajt. —

A gyakorlati jellegű értekezések és leírásokon kívül tartalmazza még e mű 80 különböző szilva faj esmertetését és kitünő leírását. —

A mű-a mint neve is mutatja — nem rendszeres pomologia hanem a szerző magán tapasztalatai és különböző értekezéseinek gyűjteménye s a leirt gyümölcs fajok merőben saját természetmelyei. —

Munkája elején mindjárt egy emelkedett, költői hangulatu cikkben az anyákhöz szól, melyből álljon itt egy pár igen szép sor:

„Anyáknak írom e sorokat! Hazai gyümölcsészetünk érdekében egy új hatalom előtt akarok esdő szót emelni, mely hatalom a hősök korszakában Leonidásokat Göröghonnak, Romának Grachusokat, Magyarhonnak Zrinyiket tudott nevelni, mely képes varázs ujaival a meny boldogságát lehozni s isten legszébb paradicsomává változtatni át ezt a szegény, ezt a kedves magyar hazát.“ —

„Hazám dícső leányai használjátok fel ezt az ellenálhatlan hatalmat, melyel a természet kegye s istene felruházott benneteket. — Emeljétek karjaitokra ezt az árva ügyet, hazai gyümölcsészetünk elhanyagolt ügyét.“ —

Tanítatók gyermekeitek szeretére, a természet szent szeretetére! —

„Ha a természet szeretetére megtanítottátok kedveseitekét: sziveikbe ojtottátok ugyanakkor a szabadság és lazaszeretetét, az erőnyek, a szépnék és jóak szeretetét is.“ —

„Hazám lelkes leányai ajándékozzátok meg gyermekeitekét eme kincsekkel a természet szent szeretetének boldogító érzelmével. Karoljátok fel hazai gyümölcsészetünk ügyét. — Szeressétek ápoljátok a gyümölcsészetet.“ —

„Nemes czélotokhoz — gyermekeiket szívóben a természet szeretetét felébrésztetni-leginkább élvezet benneteket a gyümölcsészet!“ —

„A gyümölcsészet édes testvére a szobrászatnak és festészetnek! A szobrász életet ad a durva kőnek. A festész megeleveníti a vásznat. A gyümölcsész midőn egy vad fát megnesemít, merész kézzel a természet művébe avatkozik; magát az áldott természetet teszi áldottabbá, bájobbá maga körül.“ —

„A gyümölcsész elvétvén a nemes magát s ápolván a kikel esemetét a kedély kitartó szorgalmával, midőn évek multán egy új, a természetben még eddig nem létezett, jeles gyümölcsöt ad az emberiségnek: nagyobb dícsőségre és hálára érdemes, mint ama hadvezér a ki a vérázattal földön a legdícsőbb győzelmet aratta.“ —

„Ha Belgium és Franciaország leányai lelkesülni tudnak a gyümölcsészet ügyéért; miért ne tudnátok ti, hazám lelkes leányai!“ —

„Szeressétek a gyümölcsészetet! Partoljátok a gyümölcsészet irodalmát! — Fogjátok velünk kezét, klk oda törek-szünk hogy isten legékeesebb virágos kertjévé változtassuk át, ezt a kedves Magyarhazát!“ —

„Mily boldogság lenne magunkának nevezhetni ezt a szép hazát, melynek hegyoldalait és völgyeit, halmait és síkságait, a ti hatalmas szövetségetek legnemesebb gyümölcsfák millióival népesítené meg.“ —

„Akkor ama pusztá téreken, hol most csak az árva pacsirta ad néha-néha, egy-egy félénk hangot, teremtő kezeitek nyomán virágzó és gyümölcsöző fák erdeje támadna, hová eljőne az éneklő madarak sokasága hangos énekelével dícsérni a ti áldás teli munkátokat!“ —

„Szeressétek a gyümölcsészetet, mely a ti gyermekeiteknek, a ti unokáitoknak és a ti unokáitok unokáinak életét igyekszik édesebbé, boldogabbá tenni!“ —

„Szeressétek magatok is, tanítatók meg gyermekeitekét is szeretni az önzetlen szeretet eme hálás tudományát: a gyümölcsészetet, mely a vele foglalkozók kedélyét épen ugy megnesemíti, mint megnesemíti az át — ojtás a vad fát!“ —

Minél több buzgó pártfogót e nemes ügynek! — Szentkirályi J.

Piaczi árjegyzék

a tordai vásárra 1877. octob. 13. hozott tárgyaknak

1 hecitoliter: t. buza 8 ft. 50 Tavaszi tisztabuza 7 ft. — Elegeybuza — frt — kr. rozs 6 ft. — Árpa 3 ft. 50 kr. Zab 2 f. 25 kr. Törökbuza 5 ft. 50 kr. méter mázsa széna kötetlen 2 frt. — kr. Alomszalma 1 méter mázsa 25 kr. Tűzifa köbmöter 3 ft. 20 kr. Marhahus 1 kilogramm 36 kr. Disznóhus 1 kilogramm — kr. Turó 1 kilogramm 56 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdér. octob. 16 5°/o Metaliques 63.95. — 5°/o Nemzet kölesön 66.25 1860-iki államkölesön 74.20 Bankrészevények 109.75 Hitelrészevények 8.28 London 205.25 — Urbéri kötvények: Magyarországi 118.35. Temesvári 77. — Erdélyi 75. — Horvát-szlav. 74.25. Ezüst 104.10. Cs. kir. arany 5.66 — Napoleond'or 9.49.

Nyilttér.*

Egy hátultöltő kótesővü damask Lefocheau vadászfegyver és egy idomitott jó vadász kopó eladó. Értekezhetni ezek iránt Volz és társ a könyvkereskedésben.

* E rovat alatt megjelenő közleményekért a szerkesztőség felelős a sajtó hatósággal szemben vállal felelőséget. Felelős szerkesztő és kiadóralaj: Volz B.

H I R D E T É S E K.

Figyelemreméltó
idegbajok- és nehézkóiban
szenvedőknek
Legujabban feltalált gyógymód
Számítalan hálaíratot
mutathat fel sikeres gyógyításról
Sylvius Boas
Specialista idegbajokban
Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig
BERLIN SW.
Friedrichstrasse 22.
Levélbeli megkeresésre is.

Ez a sikeresebb gyógyítás

Díj csak sikeres gyógyítás után fogad el.

(15-49 102)

SYLVIUS BOAS urnak
az Auxilium orientis feltalálója
Specialista idegbajokban

Berlin Friedrichstrasse 22, I.

Sömmerda febr. 7-én 1876.

Igen tisztelt Uram! Ezennel hűldök egy értesítési illetőleg leírását egybetegségnek, melynek ön is örvendeni fog. Érzébet leányunk karásosony óta testileg és szellemileg annyira helyre állott, hogy sokszor magunk is azt kérdezzük, hogy vajon ugyanő-e az? A köhögési időszak sem hatott javulási állapotára. Nagyon örövendének ha a délutáni órákban aludna, de nem tudjuk arra bírni, adná az ég, hogy a javulás tartós volna mit azonban már most akarunk meghálálni, mert megvagyok győződve, hogy ezt csak az ön kitűnő szere által értük elő Fogadja köszönetünket gondoskodásért gyermekünk irányában.

Az üvegeket ismét felhasználtuk, miután most utasítása szerint 4 kanállal adtuk neki naponként s ezennel kérem sziveskedjék újolag az Auxilium orientisből küldeni

teljes tisztelettel Rothmaler lelkész.

Alólirott szerencsés vagyok jelenteni miszerint Tordán néhai férjem Bornemissza György

Czipész üzletét

tovább folytatom, s minden igyekezetem arra fordítandom hogy a nagy. é. közönség minden igényeinek megfelelhessenek. Felvállalok minden e szakmába vágó férfi és női lábbeli elkészítését és kiigazítását és felelősséget vállalok azok jutányos és pontos elkészítéséért.

Rámélve és kérve a n. é. közönség betses pártfogását.

teljes tisztelettel
ö.z.v. Bornemissza Györgyné.

Kerti és kézi-fecskendők, Tüzi-vedrek, Pemeték, toló- és mászó-létrák.

Borsajók csavar-ruddal és sullyakkal.
Tüzi-vedrek
Borlehuzó gépek - Gúmi és kender-tömők
Gumi köpenyek - Szivattus és kútkák
Szerelő és javító-műhelye
KÚTKAK - GÉPEK felállítását és javítását
VIZVEZETÉSEK BERENDEZÉSÉT
Walsör Ferencz
első magyar gép és tűzoltó-szerek gyára, harang és érezőtűde erdélyországi főkrak-tára, szerelő és javító műhelye.
KOLOSVÁRTY.
Házi villany távkészülékek géni raktára.

Könyvkereskedés Tordán.

Városunk és környéke rég idő óta nélkülözötte egy NYOMDA áldásdus befolyását, valamint egy KÖNYV- és PAPIR-ÜZLET létezését, és így a több oldalról nyilvánult kívánalmaknak és az általános érzett szükségnek hiszünk eleget tenni, midőn ezennel szerencsések vagyunk köztudomásra juttatni, hogy az itteni piacon egy

Könyvnyomdát

állítottunk fel, összevontván azt egy

könyv-, mű-, hangjegy-, író-, rajz- és papir-raktárral

és igyekeztünk azt a kívánalmaknak megfelelően berendezni. — Egyszersmind a

„H A L A D Á S”

című lap mint Torda-Aranyos-megye közlönyének kiadását elvállaltuk és erre a lap homlokán kitett feltételek mellett előfizetéseket elfogadunk. — Megrendelhetők még

mindennemű nyomtatványok, magán vagy hivatalos czélokra, gyászhirek, szinlapok, névjegyek, levélpapírok és borítékok, hirdetések, jelentések, falragaszók, meghívók, vendéglői étlapok, szóval minden a nyomdához tartozó munkák

a legjutányosabb áron, — és kaphatók ügyvédi váltó és sommás keresetek, végrehajtási kérések, meghatalmazványok sat., könyvek különösen az oskolák használatára magyar és román nyelven, imakönyvek, ipar és kereskedelmi sima és vonalzott könyvek valamint zsebjegyzőkönyvek.

Ezeken kívül a raktárunkon netalán nem levő bár mely nyelvű irodalmi termékre és egyéb szakmánkba vágó czikkekre megrendelést elfogadunk és gyorsan eszközölünk. Végül író és rajz papírok és eszközök minden fajtájából nagy választéku raktárt tartunk.

Vidéki megrendelések a legnagyobb figyelemmel eszközöltetnek.

Tisztelettel kérjük tehát a n. érdemű közönség szives pártfogását és ebből kifolyólag becses megrendeléseit, melyeknek eleget tehetni és a közönség meglegedését kinyerni legfőbb törekvésünk leend.

VOLZ és TÁRSA

Dr. Harmath Márton ur házában.

Ny. Volz Bálintnál Tordán.